

عنوان مقاله:

بررسی تداوم تکنیک و هنر سفالگری پیش از تاریخ تا دوره معاصر (مطالعه موردی: سنت سفالگری روستاهای بخش چکنه نیشابور)

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 11، شماره 39 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

حسن باصفا - دانشیار، گروه باستان شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه نیشابور، ایران

محمد صادق داوری - کارشناسی ارشد، گروه باستان شناسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه نیشابور، ایران

فرشید مسیح نیا - کارشناسی ارشد، گروه باستان شناسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه نیشابور، ایران

مهديه رحمتی - دانشجوی دکتری باستان شناسی، گروه باستان شناسی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه مازندران، ایران

خلاصه مقاله:

در حوزه خراسان مرکزی از دوره نوسنگی با سفال تا دوران معاصر سفالگری از هنرها و صنایع رایج و بسیار بااهمیت بوده است. در خلال بررسی های باستان شناسی انجام شده در این حوزه، تکنیک ساخت سفالشناسایی شده که نشان از تداوم سنت های فرهنگی در هزاره های ذکر شده دارد. این تکنیک ساخت و فرم دهی به وسیله قالب پارچه صورت می گرفت که در دوره نوسنگی سبدهای گباهی جایگزین آن بوده است. نمونه های متعدد این تکنیک از هزاره ششم تا هزاره اول ق.م در دشت مشهد و آسیای مرکزی و نیز در دوران ساسانی در دشت نیشابور گزارش شده است و اهمیت آن در این می باشد که تداوم آن تا روزگار معاصر و در بافت روستایی چکنه نیشابور ادامه یافته است. از جنبه های پنهان این پدیده، ارتباط سازمان تولید این نوع ظروف با بافت جوامع است که در پژوهش حاضر به کمک قوم باستان شناسی و رویکرد انسان شناسی نمادین و تفسیری مطالعه و تشریح شده است. اگر بتوان الگوی معاصر را به پیش از تاریخ نسبت داد، می توان عنوان کرد که زنان در فعالیت های تولیدی این دست ساخته نقش مهمی داشته اند. در بافتار معاصر، این ظروف کارکرد ذخیره سازی مواد غذایی و لبنی داشته است و برخاسته از اقتصاد معیشتی مبتنی بر دامداری هستند. این ظروف در مقیاس خانگی تولید و ساخت آن اهداف اقتصادی نداشته است. به نظر می رسد این تکنیک بومی، طی هزاره ها به عنوان میراثی ماندگار تداوم یافته و مواد اولیه آن متناسب با بوم و همچنین الگوی مصرف آن متناسب با نوع فعالیت ها در ادوار مختلف، متفاوت بوده است.

کلمات کلیدی:

قوم باستان شناسی، سازمان تولید، سفالگری، ظروف قالب پارچه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030433>

